

BIZTOSÍTÓK ÉS BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG

A biztosítás fogalma

- **Jogi megközelítés:** a biztosítási szerződés olyan szerződés, amelyben a biztosító meghatározott jövőbeni biztosítási esemény bekövetkezésétől függően bizonyos összegnek a megfizetésére, a biztosított pedig díj fizetésére vállal kötelezettséget.
- **Közgazdasági megközelítés:** a biztosítás kollektív gondoskodás a jövőben előfordulható váratlan káresemények pénzügyi kompenzálására.

Tények és adatok a hazai biztosítókról:

- **2012-ben a Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) taglétszáma 33 volt;**
- **a biztosítói szektor szerződésállománya 2012-ben az előző évihez képest 2,3 százalékkal emelkedett;**
- **a biztosítók összesített adózott eredménye az előző évi (2011) 17,1 milliárd Ft-ról 13,2 milliárd Ft-ra esett vissza;**
- **a mérleg szerinti eredmény 2012-ben is negatív maradt, az előző évi 5,2 milliárd Ft veszteségről 2012-ben 12,3 milliárd forint veszteségre ugrott;**
- **a biztosítók 2012-ben 3,2 milliárd forint összegű társasági adót fizettek.**

A Kormány által benyújtott [T/1760.](#) számú törvényjavaslat fő célja az Európai Parlament és a Tanács biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló [2009/138/EK](#) irányelve hazai jogrendbe való beépítése. Az ún. Szolvencia II irányelv tagállami bevezetésének határideje 2016. január 1-je.

A hazai biztosítási jog két részre tagolható: biztosítási közjogra és biztosítási magánjogra. A hazai biztosítási közjog alapja a többször módosított [2003. évi LX. törvény](#) a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről (Bit.).

2012-ben a legnagyobb jelentőségű módosítás az ún. Gender irányelv (a Tanács [2004/113/EK](#) irányelve) hazai jogrendbe való átültetése volt, amely biztosította a nemek alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését.

2013. január 1-jei hatállyal új különadó, a biztosítási adó került bevezetésre ([2012. évi CII.](#) törvény a biztosítói adóról), amely adó nem a központi költségvetés bevételeit képezi.

A most benyújtott törvényjavaslat főként a [Szolvencia II irányelv](#) átvetelét szolgálja, de lehetőséget ad a jogszabály piaci és felügyeleti tapasztalatok alapján történő felülvizsgálatára is. A törvénytervezet a biztosító egyesületeket kettéválasztja: a 300 millió forintos éves díjbevétele alatti kisbiztosítókat továbbra is a Szolvencia I követelményei vonatkoznak.

A SZOLVENCIA II (2009/138/EK) IRÁNYELV

Az Európai Unióban a biztosítók működéséhez szükséges tőkekövetelményekre vonatkozó szabályokat **Szolvencia I** néven az 1970-es években alakították ki ([73/239/EGK](#) és [79/267/EGK](#) számú irányelvek). A gazdasági változások, majd a válság azonban szükségessé tették a felülvizsgálatukat.

A 2002-ben elindított folyamat célja egy olyan új szabályozási rendszer kialakítása volt, amely az EU-ban működő biztosítási szektor számára **kockázatalapú gazdasági megközelítést ír elő**. A reform szigorúbb tőke megfelelési mutatók bevezetését és új vállalatirányítási rendszer kialakítását szorgalmazta.

Az irányelv újításai két alapelvekre épülnek: a gazdasági kockázatok figyelembevételére és a piaci alapú értékelés alkalmazására.

Az élet- és nem-életbiztosításokra valamint a viszontbiztosításra vonatkozó szabályozásokat tartalmazó **Szolvencia II főbb céljai:**

- az EU biztosítási piacának mélyítése (belső piaci integráció);
- az európai biztosítói csoportok nemzetközi versenyképességének fokozása;
- kifinomultabb kockázatmérési struktúrák (hangsúly a kockázatkezelésen);
- egységesebb szabályozási környezet kialakítása;
- az ügyfelek érdekvédelmének növelése.

A SZOLVENCIA II HÁROM PILLÉRE

1. pillér, mennyiségi követelmények, technikai előírások: Az irányelv ún. kétszintű tőkekövetelményt tartalmaz: a minimális tőkeszükségletet (MTSZ/MCR) és a szavatoló tőkeszükségletet (SZTSZ/SCR). Az előbbihez a legsúlyosabb felügyeleti intézkedések kapcsolódnak, az utóbbi pedig biztosítja, hogy a vállalkozás kellő biztonsággal viselje el az előre nem látható veszteségeket is.

2. pillér, minőségi követelmények, kockázatkezelés: Arra ösztönzi a biztosítókat, hogy belső kockázatkezelési folyamatokat alakítsanak ki és vezessenek be. Meghatározásra kerülnek azok a felügyeleti folyamatok is, amelynek célja az európai biztosítók versenyképességének növelése, az ügyfelek védelme.

3. pillér, közzététel és átláthatóság: Az irányelv a biztosítási piac áttekinthetőségével és fegyelmével foglalkozik, közzétételi követelményeket fogalmaz meg. Fő eleme a fizetőképességi és pénzügyi helyzetjelentés (SFC), amely egyebek között az alábbiakra terjed ki:

- üzleti áttekintés és teljesítményelemzés (a vállalkozás bemutatása, célkitűzések, stratégiák és teljesítmény-ismertetés);
- irányítási struktúra;
- szavatolótóke számítás;
- kockázat- és tőke-menedzsment folyamatok (azaz egyes kockázatok azonosítását, kezelését, mérséklését és ellenőrzését szolgáló stratégia).

AZ INSURANCE EUROPE A SZOLVENCIA II-RŐL

2013 folyamán továbbra is emelkedtek a biztosítók befektetései az európai gazdaságba. Az Európai Biztosítók Szövetségének ([Insurance Europe](#) - IE) éves jelentése ([Annual Report 2013-2014](#)) szerint azonban ennek ellenére is fennáll a veszélye, hogy az új, szigorúbb tőkeszabályok (pl. a Szolvencia II) miatt a jövőben mégsem lesznek képesek betölteni Európa legnagyobb hosszú távú befektetőinek szerepét.

A Szövetség szerint az irányelv és végrehajtásának módja arra kényszerítheti a biztosítókat, hogy aránytalanul nagy mennyiségű tőkét tartalékoljanak.

A jelentés kiemeli, hogy az új szabályok jelentősen megdrágítják a biztosítók számára a hosszú távú állami és vállalati kötvények megvásárlását és a növekedést serkentő befektetéseket, ami jelentős beruházásoktól tántoríthatja el a biztosítókat.

A jelentés kitér a fogyasztók megfelelő információkkal való ellátásának kérdésére is. A Szövetség szerint a vevőket összezavarhatja a tömeges információ és megakadályozhatja őket abban, hogy felismerjék a termékek kiválasztásában valóban fontos szerepet játszó elemeket.

Az adatvédelem terén a szövetség úgy véli, hogy azok megtervezésekor nem vették figyelembe a biztosítók adatfeldolgozási tevékenységére gyakorolt hatásait.

Az Insurance Europe 2014. márciusi közleményében további [nyolc pontban fogalmazta meg](#) az elfogadott irányelvvel kapcsolatos aggodalmait.

BIZTOSÍTÓK FELKÉSZÍTÉSE A SZOLVENCIA II-RE

A felkészülési folyamatot évek óta vizsgáló Ernst and Young cég 2014-es felmérése ([European Solvency II – Survey 2014](#)) 20 európai ország 170 biztosítótársaságának megkérdezésén alapul. **A felmérés főbb megállapításai:**

- Bár az európai biztosítók 80 százaléka úgy véli, hogy meg fog felelni a 2016 januárjától érvényes új tőkekövetelményeknek, a felkészülési szintekben ugyanakkor jelentős különbségek vannak. A felkészülésben a holland, brit és észak-európai biztosítók járnak az élen. A francia, a német, a görög és a kelet-európai biztosítók kevésbé optimisták.
- A felmérés szerint a tőkekövetelményeket szabályozó 1. pillér és a kockázatkezelési szabályokat tartalmazó 2. pillér alá tartozó terén jelentős előrelépéseket értek el a biztosítók.
- A 3. pillér azonban továbbra is komoly kihívások elé állítja a biztosítói szektort, különösen az adatkezelés és az IT rendszerek felkészítése terén. A válaszadók 76 százaléka úgy véli, hogy még nem készült fel a jelentéstételi kötelezettségekre (ami enyhe javulást jelent az egy évvel azelőtti 80 százalékos arányhoz képest).
- A Szolvencia II fontos eleme a sajátkockázat értékelés, ahol jóval nagyobb szórás figyelhető meg az egyes országok biztosítónak felkészültsége terén: a skandináv országok, Hollandia és az Egyesült Királyság biztosítói a legfelkészültebbek, amíg a kelet-közép-európai, görög és portugál biztosítók is lemaradást mutatnak.

Összességében elmondható: a Szolvencia II három pillére közül az első a tőkekövetelményekben, a második a kockázatkezelésben, a harmadik pedig a közzététel és átláthatóság követelményeiben jelent újat. Az európai biztosítók a legtöbb energiát az első pillér mennyiségi követelményeire valamint a minőségi kritériumoknak való megfelelésre és a kockázatkezelési területre fordították.

A harmadik pillér, amely a nyilvánosság és a szabályozók felé történő jelentések fejlesztését célozza, még korai stádiumban van, és ezt övezi a legnagyobb bizonytalanság is.

AZ EIOPA ÉS A BIZTOSÍTÓI STRESSZ TESZT

Az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) szerint a biztosítási szektornak erős és hatékony felügyeletre van szüksége a szabályozói átfedések elkerülésére, az egyenlő versenyfeltételek és a hosszú távú piaci potenciál megteremtése érdekében. A hatóság növelni szeretné biztosítási felügyeleti szerepét az EU-ban, ezért véleménye szerint egy olyan egységes szabálykönyv, mint amilyen a Szolvencia II hatalmas előrelépést jelent.

Az EIOPA idén áprilisban a Szolvencia II bevezetése érdekében: [“stressz-tesztelik”](#) az európai biztosítókat.

A teszt célja annak ellenőrzése, hogy a biztosítók milyen problémákkal szembesülhetnek, rendelkeznek-e megfelelő kapacitással és kompetenciával azok megoldásához, valamint mennyire rugalmasak a piaci kockázatokkal szemben historikus illetve hipotetikus forgatókönyvek mellett.

A vizsgálat április 30-án indult, eredményeit novemberben teszi közzé az EIOPA.

TÉNYEK ÉS ADATOK AZ EU-BAN MŰKÖDŐ BIZTOSÍTÓK TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Európa a világ legnagyobb biztosítási piaca, **a globális biztosítási piac 35 százalékát reprezentálja.** Ezt követi az Egyesült Államok és Ázsia 30, illetve 28 százalékkal.

2013-ban Európában **több mint 5 100 biztosítótársaság** működött, többségük részvénytársasági vagy egyesületi formában.

A szektor közel egymillió embert foglalkoztat, további egymillió fő kiszervezett munkavállalóként, vagy független közvetítőként dolgozik az ágazatban.

2013 végén az európai biztosítási ágazat több mint **8 500 milliárd euró vagyont kezel,** amely változatlan árfolyamon számolva **3,2 százalékos növekedést jelent** az előző évhez képest.

A biztosítók jelentősen hozzájárulnak az európai gazdaság növekedéséhez, hosszú távú befektetések az európai GDP közel 60 százalékának felelnek meg.

A díjbevételek alapján az életbiztosítások adják az európai piac 60 százalékát, a vagyon- és balesetbiztosítások a 30, míg az egészségbiztosítások 10 százalékát.

Az egy főre jutó átlagos biztosítási összeg az elmúlt 10 évben folyamatos növekedést mutat: a 2003-as 1541 euróról, 2012-re 1867 euróra emelkedett, ami 21 százalékos növekedést jelent.

TÉNYEK ÉS ADATOK A HAZAI BIZTOSÍTÓKRÓL

A MABISZ taglétszáma 2012. év folyamán 33 volt, a szerződésállomány 2012-ben az előző évihez képest 2,3 százalékkal emelkedett.

Az életbiztosítási szerződések száma az előző évihez képest 6,1 százalékkal csökkent. A többi személybiztosítás körében is csökkenés figyelhető meg: a balesetbiztosítások száma 1,9, a betegségbiztosítások 5,9 százalékkal csökkentek.

A nem életbiztosítási szerződések száma összességében 4,6 százalékkal nőtt az előző évihez képest.

2012-ben folytatódott a biztosítók díjbevételének

telének visszaesése, a díjbevétel 768,072 millió forint volt, ami 6 százalékkal volt kevesebb az előző év díjbevételénél.

A biztosítók vagyona 2012-ben nem változott az előző évihez képest, a teljes vagyon nagysága 2148 milliárd Ft volt.

A biztosítók befektetéseiben az állampapírok domináns szerepe továbbra is fennállt, annak ellenére, hogy az állampapírok részaránya az összes befektetésen belül az előző évi 46,5 százalékról 45,3 százalékra mérséklődött.

A biztosítók nettó biztosítástechnikai tartalékainak nagysága 2012 végén 1 922 637 millió forint, a biztosítók saját és idegen vagyonának együttes összege 2 148 210 millió forint volt.

Az életbiztosítási üzletág eredménye 16,8 milliárd forintra növekedett, a nem életbiztosítási üzletág eredménye a 2011. évi 28,1 milliárd Ft nyereséghez képest az eredmény 18,6 milliárd Ft-ra csökkent.

A biztosítók összesített adózott eredménye az előző évi 17,1 milliárd Ft-ról 13,2 milliárd Ft-ra esett vissza, a mérleg szerinti eredmény 2012-ben továbbra is negatív maradt: az előző évi 5,2 milliárd Ft veszteségről 12,3 milliárd forint veszteségre ugrott.

A biztosítók 2012-ben 3,2 milliárd forint összegű társasági adót fizettek.

Források:

- [MABISZ](#) honlap
- [Magyar Biztosítók Évkönyve](#)
- [Biztosítási Szemle](#)
- Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság ([EIOPA](#))
- Európai Biztosítók Szövetsége ([Insurance Europe](#))
- [2003. évi LX. törvény](#) a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről (Bit.)
- [MNB jelentések és statisztikák](#) a biztosítói szektorról

Készítette: Csákö Beáta
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486